Gemeente Borger-Odoorn

Jaarverslag
Archief en informatievoorziening
2023

cittaslow

Managementsamenvatting

Elk jaar wordt het jaarverslag voor het archief opgesteld. Hiermee wordt verantwoording afgelegd aan de raad over de staat van de informatiehuishouding. Het jaarverslag kent sinds dit jaar een nieuwe opbouw. Voorheen werden stapsgewijs de Kritische Prestatie-indicatoren (KPI's) gevolgd, terwijl deze ook al uitgebreid in de bijlage werden bijgevoegd. De bijlage is gebleven, het jaarverslag licht enkele belangrijke thema's uit die afgelopen jaar aan de orde zijn gekomen.

Totaaloordeel gemeente: voldoende.
Bij een aantal onderdelen zijn aandachtspunten benoemd

Dienstverlening en onderzoek
Post en archief heeft net als vorig jaar ruim 250 verzoeken van inwoners behandeld. Verreweg het grootste gedeelte van de verzoeken ging over het leveren van bouwtekeningen. Ook de interne dienstverlening liep op volle toeren, met zo'n 260 informatievragen van collega's.

Daarnaast is er een klein particulier archief opgenomen, en is het fotoarchief weer toegankelijk via de website van het Drents Archief. Het onderzoek naar de rol van de gemeente bij mogelijk geroofd Joods vastgoed tijdens en na de Tweede Wereldoorlog is uitgebreider uitgevoerd en daarom nog niet afgerond.

Archiefbeheer
Maatwerktoezicht
In het kader van maatwerktoezicht hebben de provincie en de gemeente afgelopen jaar een aantal keer contact gehad. De beoordeling van de provincie is positief, voor de derde keer op rij een 'goed'. Kanttekening van de provincie is dat een aantal zaken sneller opgepakt zouden moeten worden.

Kwaliteitszorg - Ook afgelopen jaar is de functie van kwaliteitsmedewerker niet ingevuld, hierdoor staat de kwaliteitszorg onder druk. Eind 2023 is er formatie vrijgekomen om in 2024 een kwaliteitsmedewerker te kunnen werven.

Aandachtspunt: Ook als een kwaliteitsmedewerker geworven kan worden zal het door de achterstand van twee jaar minstens zo lang duren om de kwaliteitszorg weer goed op de rit te krijgen. Het is belangrijk dat dit voldoende aandacht krijgt.

Vernietiging - De vernietiging van fysieke dossiers die in 2020 in aanmerking kwamen voor vernietiging is uitgevoerd. De procedure digitale vernietiging over 2020 is gedeeltelijk doorlopen, maar nog niet afgerond.

Overbrengen - In de zomer van 2023 is het projectplan voor het overbrengen van de fysieke archieven en het voorbereiden op overbrenging van de digitale archieven geschreven. Op basis hiervan in de begroting van 2024 € 100.000 gereserveerd.

Archiefbeheer vakapplicaties - In 2023 is de vakapplicatie voor kabels en leidingen ingericht met archiefbeheer. Daarnaast is in de zomer van 2023 in BOCE[1]-verband besloten om Teams in te richten als taakspecifieke applicatie met archieffunctionaliteit. Het project hiervoor is in het najaar gestart en zal naar verwachting enkele jaren in beslag nemen.

Aandachtspunt: Er zijn nog veel applicaties waar nog geen archiefbeheer voor is ingericht. Gezien de inspanning die dit vraagt is het belangrijk om tenminste één applicatie per jaar hiervoor in te richten (binnen de applicatie zelf, of in een koppeling met het zaaksysteem).

Ontwikkeling

E-depot pilots - In het voorjaar van 2023 is de tweede e-depot pilot met het Drents Archief afgerond, met als het uitplaatsen van te vernietigen informatie die langdurig moet worden bewaard. In de zomer is de derde en laatste pilot gestart, over het vervangen van de analoge bouwvergunningen. De samenwerking met het Drents Archief bevalt erg goed en wordt als zeer waardevol ervaren.

BOCE – samenwerking - In BOCE-verband is afgelopen zomer een visie opgesteld voor de samenwerking op het gebied van digitale archivering. In het najaar zijn verdere afspraken gemaakt over de uitvoering.

Selectielijst e-mailarchivering - Gemeente Borger-Odoorn is een van de ruim 100 (inter)gemeentelijke organisaties die zich aansluit bij de nieuwe selectielijst voor e-mailarchivering. Gemeente Emmen is ook aangesloten bij de selectielijst. Afgesproken is om de inrichting gezamenlijk op te pakken. In het najaar van 2023 is een projectleider gevonden die het project oppakt.

Kennisdelen en samenwerken - In het afgelopen jaar is Borger-Odoorn actief op zoek gegaan naar kennisdeling en samenwerking. Er zijn diverse bijeenkomsten, kennissessies en congressen bezocht en vergaderingen belegd met collega-gemeenten en externe partijen. Meerdere collega’s hebben opleidingen gevolgd.

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag archiefzorg en informatiebeheer 2023. Ook dit jaar besteedt het jaarverslag met name aandacht aan de doelen, resultaten en aandachtspunten die in het jaar 2023 zijn voorgekomen. Voor een uitgebreide uitwerking en de stand van zaken is de KPI-bijlage toegevoegd. Hierin kan over de loop van de jaren de lijn worden gevolgd op alle aandachtsgebieden.

Het jaarverslag is opgedeeld in drie thema's: dienstverlening en onderzoek, archiefbeheer en ontwikkeling. Per thema worden een aantal onderwerpen uitgelicht.

Dienstverlening en onderzoek

237 aanvragen bouwtekeningen

26 informatievragen van inwoners

± 260 informatievragen van collega's

Particulier archief opgenomen
We hebben een klein particulier archief opgenomen van mevrouw Schuurman. Zij was jarenlang actief lid van de Vrouwen Advies Commissie (VAC). Deze commissie is betrokken geweest bij een aantal bouwprojecten in de gemeente.

Fotoarchief weer online beschikbaar
Sinds 20 september 2023 zijn de beeldcollecties van Borger en Odoorn weer grotendeels online beschikbaar via de website van het Drents Archief (gebruik de knop 'Uit de collectie van' en kies voor Borger of Odoorn).
https://www.drentsarchief.nl/onderzoeken/beeldbank/zoeken/

Vijf jaar geleden zijn de foto's uit voorzorg offline gehaald vanwege rechtszaken rond auteursrechten elders in het land en onduidelijkheid over de AVG. Inmiddels zijn de zorgen hierover weggenomen en kunnen collecties toch weer online geplaatst worden. Wij hebben zelf extra onderzoek gedaan en bekende fotografen aangeschreven om toestemming te krijgen voor publicatie.

Onderzoek mogelijk geroofd Joods vastgoed tijdens en na WOII
In 2022 is dit onderzoek gestart. In eerste instantie zou het onderzoek in 2023 worden afgerond, maar deze deadline is niet gehaald. De onderzoeker heeft van de gemeente namelijk het verzoek gekregen om dieper op de materie in te gaan dan in eerste instantie gepland was. Zo is niet alleen gekeken naar het aan- en verkopen, maar ook naar het verhuren en de opslag van inboedels. De onderzoeker heeft ook veel meer onderzoek gedaan in de archieven in het land, zoals het NIOD en het Nationaal Archief. Ook heeft hij contact opgenomen met nabestaanden. Afgesproken is dat het onderzoek begin 2024 afgerond wordt.

Archiefbeheer

Maatwerktoezicht 2023
Ook in 2023 is voor de archiefzorg interbestuurlijk toezicht uitgevoerd op basis van maatwerk. In het voorjaar is een verbeterplan opgesteld, deze is gedeeld en besproken met de provincie. In het najaar is een stand van zaken opgesteld en ook deze is gedeeld met de provincie.

De beoordeling van de provincie is positief, voor de derde keer op rij een 'goed'. Er wordt daarbij een kanttekening geplaatst dat er een discrepantie wordt gesignaleerd tussen het belang van de maatregelen en de snelheid waarmee de aanpak plaatsvindt.

We mogen als gemeente trots zijn op dit resultaat, een goede beoordeling is schaars in archievenland, in Drenthe is Borger-Odoorn een van de vier gemeentes met een goede beoordeling.

Kwaliteitszorg
Begin 2023 zijn steekproeven voor de rest van de organisatie gestart. Dit kost veel meer tijd dan de controles op de registraties van DIV, vooral door het feedbacktraject. Dit traject is opgepakt door de registratoren DIV. De extra inzet die dit in 2023 vroeg bleek niet haalbaar. Aan de hand van het traject is wel een structureel overleg met afdeling burgerzaken opgestart.

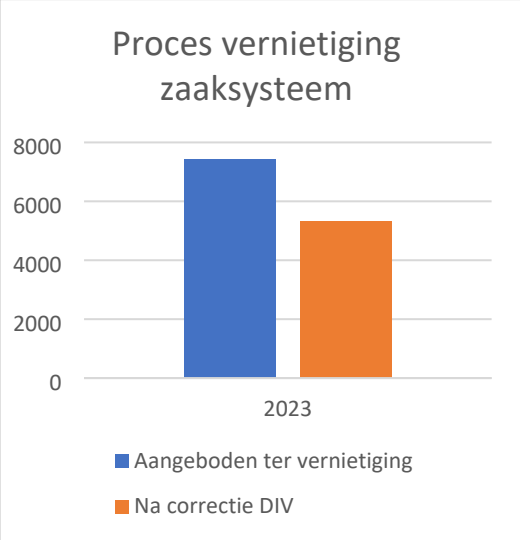
Er is gestart met kwaliteitscontroles in de vakapplicatie VTH. Hierbij is geconstateerd dat er wel gecontroleerd kan worden, maar dat de bewaartermijn niet aan te passen is door de collega's van DIV Borger-Odoorn. Hiervoor is een overleg opgestart met de RUD (beheerder van de applicatie).

Aandachtspunt: In het vorige jaarverslag was een aandachtspunt opgenomen over de onvervulde functie van kwaliteitsmedewerker. Ook in 2023 is deze functie niet ingevuld. Aan het in 2020 opgezette kwaliteitszorgsysteem is hierdoor voor het tweede jaar op rij nauwelijks uitvoering gegeven.

Wel zijn met behulp van een extern bureau een aantal sessies georganiseerd waardoor er nu een duidelijk rapport ligt over welke processen en taken er liggen rond kwaliteitszorg en hoeveel FTE dit vraagt. Door wisselingen in het team en pensionering is er eind 2023 ruimte ontstaan om toch een kwaliteitsmedewerker aan te trekken. De vacature wordt begin 2024 uitgezet.

Vernietiging
In 2023 is de vernietiging over het jaar 2020 gedeeltelijk afgerond. Het proces voor de fysieke archieven is volledig uitgevoerd. Voor de digitale vernietiging in het oude DMS en het zaaksysteem is de eerste review afgerond. In de grafiek hiernaast is te zien dat er 2.105 van de 7.435 zaken gecorrigeerd moesten worden omdat de bewaartermijn niet goed stond.

Doordat de inrichting in de loop van de jaren is verbeterd is de verwachting dat er uiteindelijk minder gecorrigeerd hoeft te worden.

Archiefbeheer vakapplicaties
Vorig jaar is in het jaarverslag een aandachtspunt genoteerd voor archiefbeheer in vakapplicaties en een specifiek aandachtspunt voor Teams.

In 2023 is de vakapplicatie voor kabels en leidingen ingericht met archiefbeheer. Daarnaast is in de zomer van 2023 in BOCE[1]-verband besloten om Teams in te richten als taakspecifieke applicatie met archieffunctionaliteit. Het project hiervoor is in het najaar gestart en zal naar verwachting enkele jaren in beslag nemen.

Aandachtspunt: Er zijn nog veel applicaties waar nog geen archiefbeheer voor is ingericht. Gezien de inspanning die dit vraagt is het belangrijk om tenminste één applicatie per jaar hiervoor in te richten (binnen de applicatie zelf, of in een koppeling met het zaaksysteem).

Overbrengen
In de zomer van 2023 is het projectplan voor het overbrengen van de fysieke archieven en het voorbereiden op overbrenging van de digitale archieven geschreven. Op basis hiervan in de begroting van 2024 100.000 gereserveerd.

Het projectplan is grotendeels gebaseerd op de resultaten van de eerste e-depot pilot over de hybride archieven. Hierdoor wordt 2013 als scheidingsjaar aangehouden. Alle informatie van vóór 2013 wordt fysiek in orde gemaakt. Alle informatie vanaf 2013 wordt digitaal voorbereid.

[1] BOCE is een samenwerkingsverband tussen gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen.

Ontwikkeling

E-depot – pilots
In 2021 is de gemeente gestart met pilots voor het e-depot met het Drents Archief. De samenwerking met het Drents Archief bevalt erg goed en wordt als zeer waardevol ervaren. In 2023 is de intentie uitgesproken om ook na de pilots verder te gaan met het e-depot van het Drents Archief.

In 2023 is de tweede pilot afgerond. Deze ging over het uitplaatsen van te vernietigen informatie die lang bewaard moet worden. Het evaluatierapport van deze pilot is in te zien op de website van het Drents Archief.

Na deze pilot is in de zomer de derde en laatste pilot gestart. Deze betreft het vervangen van de fysieke bouwvergunningen. De gemeente heeft ongeveer 30.000 bouwvergunningen in de archiefbewaarplaats opgeslagen. Deze worden zeer veel opgevraagd. In deze pilot wordt onderzocht of deze bouwvergunningen kunnen worden gedigitaliseerd en daarna vervangen in het e-depot. De pilot loopt tot het voorjaar van 2024.

BOCE – samenwerking op het gebied van digitale archivering
Van mei t/m juni heeft een BOCE-werkgroep een aantal werksessies gehad om te kijken of een gezamenlijke visie van BOCE voor het e-depot mogelijk was. Met behulp van de DPC-RAM en DPC-CAT[2] is gekeken naar het volwassenheids- en ambitieniveau van de drie gemeenten. Er is een visie opgesteld waarin onder andere is afgesproken dat de drie gemeenten komende jaren actief samen gaan optrekken op gebied van bewustwording creëren in de organisatie en het opleiden van medewerkers, het ontwikkelen en implementeren van workflows en het kennen en het ontwikkelen van beleid rondom preservering. In het najaar van 2023 zijn afspraken gemaakt over het verdere vervolg. Zo wordt er een training SOD-I georganiseerd vanuit Coevorden en gaan meerdere collega's de cursus Leren Preserveren online volgen.

Aansluiten selectielijst e-mailarchivering
Gemeente Borger-Odoorn is een van de ruim 100 (inter)gemeentelijke organisaties die zich aansluit bij de nieuwe selectielijst voor e-mailarchivering. Deze selectielijst voorkomt dat belangrijke informatie verloren gaat, in de huidige tijd voor Woo-verzoeken en verantwoording en in de toekomst voor historisch onderzoek.

Gemeente Emmen is ook aangesloten bij de selectielijst. Afgesproken is om de inrichting gezamenlijk op te pakken. Vanuit de gemeente Borger-Odoorn is meerdere malen geprobeerd om het project op te zetten, maar vanuit gemeente Emmen was meer tijd nodig. In het najaar van 2023 is een projectleider gevonden. Implementatie gaat plaatsvinden in 2024.

[2] Dit zijn hulpmiddelen van de Digital Preservation Coalition om het volwassenheidsniveau, ambitieniveau en de benodigde competenties te bepalen.

Aanschaf collectiebeheersysteem
In 2023 zijn intensief gesprekken gevoerd met meerdere partijen. Aan de hand van deze gesprekken is een volledig programma van eisen opgesteld. Eind 2023 is de keuze gemaakt met welke partij wordt verder gegaan. In 2024 wordt een definitieve offerte-uitvraag gedaan en is ruimte vrijgemaakt in agenda's voor implementatie.

Kennisdelen en samenwerking
In het afgelopen jaar is Borger-Odoorn actief op zoek gegaan naar kennisdeling en samenwerking. Er is weer actief deelgenomen aan diverse Drentse en noordelijke overleggen. De Archiefdag van de KVAN in Hilversum is bezocht, net als een symposium in Utrecht over informatiebeheer in een wereld van data.

Sint Laurentiusdag[3] is in het najaar gevierd in verband met de zomervakantie. Een groep van archiefbeheerders uit de grensregio Duitsland/Nederland heeft elkaar ontmoet in Doetinchem.

Afgelopen zomer heeft de archivaris de opleiding Archivistiek B aan de Hogeschool van Amsterdam met succes afgerond. Meerdere medewerkers hebben diverse webinars bijgewoond, o.a. van de VNG-weken 'Grip op informatie'.

[3] Sint Laurentius is de beschermheilige van de archieven. Zijn feestdag is op 15 augustus.